

Ders İzlençe Formu

DokümanNo:

YayınTarihi:

RevizyonTarihi:

RevizyonNo:

Sayfa:

Bölüm Adı	İlahiyat	Güncelleme Tarihi		03/02/2026	
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl	AKTS
HAZ1002437 1	Kelime Bilgisi (Sarf)	Zorunlu	Hazırlık	2. Yarıyıl B1-B2	
Dersin Seviyesi					
Lisans					
Haftalık Ders Saati (Kurumsal)		Haftalık Uygulama Saati		Haftalık Laboratuvar Sayısı	
4					
Öğrenim Türü					
Örgün					
Eğitim Dili					
Türkçe/Arapça					
Dersin Amacı					
Arapça dil bilgisinin temel düzeyde öğelerini tanıtarak ve bazı dil bilgisel yapılarını çözümleyerek Arapça kelime bilgisi konularında bilgi, beceri ve yetkinlik kazandırmak					
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler					
Yok					
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler					
Yok					
Dersin İçeriği					
Fiil çekimleri, masdar çeşitleri, cemi teksir, i'lâl, ibdâl, idgam gibi temel seviye Arapça kelime bilgisi konuları					
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar					
Yok					
Staj Durumu					
Yok					
Ders Kitabı / Malzemesi*					
1 al-Ruhbân vd. <i>Miftâhu'l-Kavâid (İlmü's-Sarf, Kitâbü's-Sânî)</i> . İstanbul: Akdem Yayınları, 2024.					
İlave Kaynak(lar)*					
1 Güneş, Kadir. Arapça-Türkçe Sözlük. İstanbul: Mektep Yayınları, 2016.					
Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri/Görevlileri					
Dr. Öğr. Üyesi Cemal SANDIKCI					
Dr. Öğr. Üyesi Sedat TUNA					
Dr. Öğr. Üyesi Lütfi ÖZBEY					
Dr. Öğr. Üyesi Akın İŞLEME					
Öğr. Gör. Fatma EREN					
Öğr. Gör. Gülbahar AVCI					
Öğr. Gör. Sümeyye Halime NAS					
Öğr. Gör. Alaa JNIDI					
Öğr. Gör. Muhamad ALDIBO ALNAJJAR					
Ders Asistanı/Asistanları					

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI**

ÖÇ-1	Temel seviyede Arapça kelime bilgisine sahip olur.
ÖÇ-2	Arapça fiil türlerinin çekimini yapar.
ÖÇ-3	Dilbilgisi kurallarını hedef dildeki metni anlamada kullanır.
ÖÇ-4	Arapça kelime türlerini ayırt eder.
ÖÇ-5	Temel seviyedeki Arapça metinleri okurken değerlendirme yapar

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Konular	Hedefler	Yetkinlikler	Kaynaklar ***
---------	----------	--------------	---------------

Ders İzlençe Formu

DokümanNo:

YayınTarihi:

RevizyonTarihi:

RevizyonNo:

Sayfa:

Hafta			Bilgi	Beceri	Yetkinlik	
1.	Misal Fiil Çekimi	Misal Fiillerin mazi, muzari ve emir kalıplarında çekimini yapar.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/8-15.
	Ecvef Fiil Çekimi	Ecvef Fiillerin mazi, muzari ve emir kalıplarında çekimini yapar.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/15-23.
2.	Nâkıs Fiil Çekimi	Nâkıs Fiillerin mazi, muzari ve emir kalıplarında çekimini yapar.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/23-35.
	Lefif Fiil Çekimi	Lefif Fiillerin mazi, muzari ve emir kalıplarında çekimini yapar.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/35-43.
3.	Sülâsi Mezid Fiiller (İf'âl Bâbı)	Sülâsi Mezid Fiillerden İf'âl bâbının mazi, muzari, emir, masdar, ism-i fâil ve ism-i mef'ûl kalıplarında çekimini yapar.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/43-50.
	Sülâsi Mezid Fiiller (Tef'îl Bâbı)	Sülâsi Mezid Fiillerden Tef'îl bâbının mazi, muzari, emir, masdar, ism-i fâil ve ism-i mef'ûl kalıplarında çekimini yapar.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/50-59.
4.	Sülâsi Mezid Fiiller (Mufâ'ale Bâbı)	Sülâsi Mezid Fiillerden Mufâ'ale bâbının mazi, muzari, emir, masdar, ism-i fâil ve ism-i mef'ûl kalıplarında çekimini yapar.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/59-67.
	Sülâsi Mezid Fiiller (Tefâ'ul Bâbı)	Sülâsi Mezid Fiillerden Tefâ'ul bâbının mazi, muzari, emir, masdar, ism-i fâil ve ism-i mef'ûl kalıplarında çekimini yapar.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/67-75.
5.	Sülâsi Mezid Fiiller (Tefe''ul Bâbı)	Sülâsi Mezid Fiillerden Tefe''ul bâbının mazi, muzari, emir, masdar, ism-i fâil ve ism-i mef'ûl kalıplarında çekimini yapar.		X		
	Sülâsi Mezid Fiiller (İnfi'âl Bâbı)	Sülâsi Mezid Fiillerden İnfi'âl bâbının mazi, muzari, emir, masdar, ism-i fâil ve ism-i mef'ûl kalıplarında çekimini yapar.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/75-82. ➤ Ruhban vd., 2024, 2/82-88.
6.	Sülâsi Mezid Fiiller (İfti'âl Bâbı)	Sülâsi Mezid Fiillerden İfti'âl bâbının mazi, muzari, emir, masdar, ism-i fâil ve ism-i mef'ûl kalıplarında çekimini yapar.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/88-96.

Ders İzlençe Formu

DokümanNo:	
YayınTarihi:	
RevizyonTarihi:	
RevizyonNo:	
Sayfa:	

7.	Bâbı) Sülâsi Mezid Fiiller (İstif'âl Bâbı)	Sülâsi Mezid Fiillerden İstif'âl bâbının mazi, muzari, emir, masdar, ism-i fâil ve ism-i mef'ûl kalıplarında çekimini yapar.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/96-104.
	Sülâsi Mezid Fiiller (İf'îlâl- İf'îlâl- İf'î'âl Bâbları)	Sülâsi Mezid Fiillerden İf'îlâl-İf'îlâl- İf'î'âl bâblarının mazi, muzari, emir, masdar, ism-i fâil ve ism-i mef'ûl kalıplarında çekimini yapar.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/104-113. ➤ Ruhban vd., 2024, 2/113-119.
	Rubâi Fiiller (Fe'lele, Tefe'lele, İf'inlâl, İf'illâl Bâbları)	Rubâi Fiillerden Fe'lele, Tefe'lele, İf'inlâl, İf'illâl bâblarının mazi, muzari, emir, masdar, ism-i fâil ve ism-i mef'ûl kalıplarında çekimini yapar.	X			
8.	Ara Sınav Haftası Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuların tümünü kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir.					
			100	-		
9.	Masdarlar: Masdaru't-tevkîd, Masdaru'l-merra, Masdaru'l-hey'e, Mimli masdar, Sınâ'î masdar)	Arapçada Masdaru't-tevkîd, Masdaru'l-merra, Masdaru'l-hey'e, Mimli masdar, Sınâ'î masdar) kalıplarını tanır.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/119-128.
	Cemi Teksir	Arapçada Cemi Teksir kalıbını tanır, farklı kelimelerin cemi teksir kullanımlarını bilir.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/128-136.
10.	Cemi İsmi ve Cins İsmi	Arapçada Cemi İsmi ve Cins İsmi kelime kalıplarını ayırt eder.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/136-142.
	İsm-i Taşğîr	Arapçada ism-i taşğîr kalıbını tanır.		X		➤ Ruhban vd., 2024, 2/142-148.
11.	İ'lâl	Kelimelerde ortaya çıkan i'lâl durumlarını açıklar.			X	➤ Ruhban vd., 2024, 2/148-155.
	İbdâl	Kelimelerde ortaya çıkan ibdâl durumlarını açıklar.			X	➤ Ruhban vd., 2024, 2/155-160.
12.	İdgâm	Kelimelerde ortaya çıkan idgâm durumlarını açıklar.			X	➤ Ruhban vd., 2024, 2/160-168.
	İsm-i Mankus, İsm-i Maksûr ve Sonu Sahih Olan Kelimeler	Arapçada İsm-i Mankus, İsm-i Maksûr ve sonu sahih olan kelimeleri tanır.			X	➤ Ruhban vd., 2024, 2/168-174.

Ders İzlençe Formu

DokümanNo:

YayınTarihi:

RevizyonTarihi:

RevizyonNo:

Sayfa:

13.	Kelimenin Başında Hemze	Hemzenin kelimenin başında nasıl yazıldığını bilir.	X			➤ Ruhban vd., 2024, 2/174-181.
	Kelimenin Ortasında Hemze	Hemzenin kelimenin ortasında nasıl yazıldığını bilir.	X			➤ Ruhban vd., 2024, 2/181-186.
14.	Kelimenin Sonunda Hemze	Hemzenin kelimenin sonunda nasıl yazıldığını bilir.	X			➤ Ruhban vd., 2024, 2/186-189.
15.	Genel Değerlendirme	Miftâhu'l-Kavâid İlmü's-Sarf Kitâbü's-Sânî genel değerlendirmesi yapılır.			X	➤ Ruhban vd., 2024, 2/8-189.

Ara Sınav Haftası

- Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir.

Öğrenci Sorumlulukları ve Ödevler

Öğrenci Sorumlulukları:

- Her üniteye yer alan konuların ders öncesi hazırlık ve ders sonrası tekrarının yapılması, cümlelerin tercümelerinin çalışılması.
- Tüm ünitelerde yer alan gramer konularının özetin çıkarılması, her konuya en az bir örnek öğrenilmesi.
- Konularla ilgili alıştırmaların çözümlenmesi.
- Öğrencilerin aktif katılım sağlamaları için ders çizelgesine paralel bir şekilde talep edilen ödevlerin düzenli bir şekilde, Classroom uygulaması üzerinden teslimi.
- Derse devama ilişkin sınırın aşılmaması.
- Dersin hedeflerinin gerçekleşme düzeyine ilişkin ders sorumlusu öğretim elemanına geri bildirimlerde bulunması.

Ödevler

Konusu:

Açıklama:

Son Teslim Tarihi:

Yarıyıl İçi Değerlendirmeye Katkısı (%):

Ders Değerlendirme

Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri	Adet	Değer	
Ara Sınav	2	100	
Toplam			
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri	Adet	Değer	
Final Sınavı	1	100	
Toplam			
Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri		%25	
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri		%50	
Toplam		%75	
Dersİş Yüğü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü (Saat)
Ara Sınav	2	1	2
Final Sınavı	1	2	2
Derse Katılım	14	4	56

Ders İzlençe Formu

DokümanNo:

YayınTarihi:

RevizyonTarihi:

RevizyonNo:

Sayfa:

Bireysel Çalışma	14	3	42
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	14	14
Okuma	14	1	14
Toplam İş Yüğü (Saat)			137
AKTS (Toplam İş Yüğü/25)			

Ders İzlençe Formu

DokümanNo:	
YayınTarihi:	
RevizyonTarihi:	
RevizyonNo:	
Sayfa:	

Program Çıktıları (PÇ) ile Okuma-Anlama Dersi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

Öğretim Çıktıları Program Çıktıları	ÖÇ 1	ÖÇ 2	ÖÇ 3	ÖÇ 4	ÖÇ 5	ÖÇ 6	ÖÇ 7
PÇ1) Kur'an'ı ve ilgili konuları bilir, anlar ve yorumlar.	1	2	3	4	3	3	2
PÇ2) Hadis ve ilgili konularını bilir anlar ve yorumlar.							
PÇ 3) Hz. Peygamberin hayatıyla ilgili konuları bilir, anlar ve yorumlar.							
PÇ 4) Temel İslami İlimlerle ilgili konular ve bilgileri anlar, değerlendirir ve yorumlar.							
PÇ 5) Türk ve İslam tarihi, sanatları ile ilgili konular ve bilgileri anlar, değerlendirir ve yorumlar.							
PÇ 6) Felsefe ve din bilimleri konularıyla ilgili bilgileri değerlendirme ve yorumlayabilme yeteneğine sahip olur.							
PÇ 7) İlahiyat alanında toplumun ihtiyaç duyduğu konularda bilimsel, sosyal ve kültürel ulusal/uluslararası faaliyetlere katılır ve ilgili konularda elde ettiği bilgileri kullanma, geliştirme ve aktarma becerisini kazanır.							
PÇ 8) İlahiyat alanındaki verileri toplama, proje üretme, strateji geliştirme, etkinlik planlama, gerçekleştirme ve topluma sunma becerisine sahip olur.							
PÇ 9) Sistematik, tutarlı, eleştirel ve yaratıcı düşünme yetenek ve kapasitesini geliştirir. Disiplinler arası bakış açısı ile değerlendirme yapabilir.							
PÇ 10) Türkçeyi güzel ve doğru kullanır ve konuşur. Hitabet sanatının inceliklerini bilir ve uygular.							
PÇ11) Alanında kendisini daha iyi geliştirmeye yardımcı olacak bilgisayar, internet gibi bilgi teknolojilerini kullanma becerisine sahip olur.							
PÇ 12) Formasyonunun gerektirdiği kurumlara ve faaliyetlere iştirak ve intibak eder. Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası dini, kültürel ve sosyal politikalarının geliştirilmesinde aktif rol üstlenebilir.							
PÇ 13) Bilgi birikimini uygulama ve eğitim-öğretim alanına taşıyabilir ve farklı ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kullanabilir.							
PÇ 14) Yaşayan dünya dinleri ve dinî akım mensuplarıyla iletişim kurup, aracı roller üstlenip, bir arada yaşamaya yönelik ortak projeler üretebilir.							
PÇ 15) Yaşam boyu öğrenme, öğretme ve kendini geliştirme alışkanlığı kazanır.	2	3	4	4	5	5	3
PÇ 16) Mesleki dil ve terminolojiye hâkim olur. Arapça, Osmanlıca ve Batı dillerinde yazılmış kaynakları ve metinleri okuyup değerlendirebilir. Yerli ve yabancı meslektaşlarıyla bilimsel ve kültürel iletişim kurabilir.	5	5	5	4	4	5	5
PÇ 17) Demokrasi, insan hakları, toplumsal, bilimsel, kültürel, dinî değerler ve mesleki etik ilkelere uygun davranır Bilgisiyle örtüşen davranışlar sergileyerek topluma örnek olma şuuruyla hareket eden iyi bir insan ve vatandaş olur. Beşeri münasebetlerinde ve iletişiminde gerekli özelliklere sahip olur ve sosyal ilişkileri olumlu düzeyde yürütebilir.							
PÇ 18) Dini konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirme, sorunlara yazılı ve sözlü olarak çözüm önerileri sunma becerisi kazanır.							
PÇ 19) Dinî konularda uzman kişilerle bilgi alışverişinde bulunma ve tartışma becerisine sahip olur.							
PÇ 20) İlahiyat alanındaki sorunları dinî temel kaynaklardan hareketle tanımlar ve gerektiğinde bireysel ve ekip halinde çalışarak çağdaş sorunlara bilimsel ve objektif alternatif çözümler üretebilir.							

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Okuma ve Anlama Dersi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

Öğretim Çıktıları Programa Özgü Ölçütler	ÖÇ 1	ÖÇ 2	ÖÇ 3	ÖÇ 4	ÖÇ 5	ÖÇ 6	ÖÇ 7
PÖÖ 1 Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip							

Ders İzlençe Formu

DokümanNo:

YayınTarihi:

RevizyonTarihi:

RevizyonNo:

Sayfa:

olma							
PÖÖ 2 Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ 3 İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme							
PÖÖ 4 Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma							
PÖÖ 5 Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma							
PÖÖ 6 Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 7 Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 8 Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 9 Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma							
PÖÖ 10 Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 11 Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 12 Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma							
PÖÖ 13 Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 14 İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma							

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atf sistemin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

** İlave öğrenme çıktısı yazmak için satır açabilirsiniz.

***Kaynaklar İSNAD metin içi atf gösterme usulüne göre yazılacaktır.

****Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.